

Εἰς τόσον ἕφος αἶρεσαι,
Εἰς τόσην πλάνην ῥέπαις
Μακάριόν τι βλέπεις,
Θνητὸν πλὴν εἶναι κ' αὐτὴ δν.

10

ὦ πλάσμα ἀγγελόμορφον.
Τὰ δάκρυα κ' ἄν πίρης,
Ἀθάνατον κ' οὐράνιον
Ἀκτῖνα ἐπιχύνεις
Εἰς τὴν ψυχὴν μου φωταυγῇ.
Ἐν βλέμμα, ἔν μινιδίῳ
Ἀνάμεισα τῶν στόνων,
Κ' ἄν φέρῃ βαθὺν πόνον,
Γλοχὺς παράδεισος ἡ γῆ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΡΑΗ.

(Συνέχ. 181 φυλλ. 400.)

44.

Ἐκ Παρισίων 3 Ἰανουαρίου 1821.

Ἀγαπητὴ κύριε Κορτόσταυλε (εἰς Λόνδρον).

Πρῶτον εἰς σὲ γράφω, τὸ νέον ἔτος ταῦτο. Ἐξελοιπὸν καὶ πρῶτος τὰς εὐχάς μου, εὐχάς ὁμοίας τῶν ὁποίων ἔδωκεν ὁ Ἰσάκ πρὸς τὸν Ἰακώβ, ἂν καὶ δὲν εἴμεθα οὔτε σὺ Ἰακώβ οὔτ' ἐγὼ Ἰσάκ. « Δώη σοι ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς γῆς, καὶ πλῆθος σίτου καὶ οἴνου. » Αἱ εὐχαί, βλέπεις, εἶναι πλούσιαι· ὅθεν μὴ φθονήσης νὰ μεταδώσης ἀπ' αὐτὰς καὶ εἰς τοὺς φίλους Φραγκιάδην καὶ Ι. Μαυρογορδάτον, καὶ τοὺς λοιποὺς συμπατριώτας. Εὐτυχεῖτε ὅλοι! ἐπειδὴ κρίνω τὴν εὐτυχίαν σας εὐτυχίαν τῆς πατρίδος.

Ἐλαβὰ τὴν ὁποίαν μ' ἐστειλες ἐπιστολὴν διὰ τοῦ χρηστοῦ Βογορίδου. Ὡς αὐτίκως μ' ἔφερε καὶ ὁ φιλητᾶς τὸ ζητηθὲν βιβλίον, περὶ τοῦ ὁποίου σὲ εὐχαριστῶ, προσμένειν καὶ τὴν φανέρωσιν τῆς τιμῆς του διὰ νὰ τὴν περάσω εἰς τὸ ἔχειν τοῦ μεταξὺ μας λογαριασμοῦ. Ἐπέρασα ὡς τόσον φρ. 23, 50, τὰ ὅποια μ' ἔδωκεν ὁ κύριος Πίκολλος ἐκ διαταγῆς σου.

Τὴν 25 Νοεμβρίου ἔστειλα πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τὴν εἰκόνα μὲ βιβλία, γράψας νὰ τὴν ἐντοπίσωσιν εἰς τὸν βιβλιοθήκην. Ἐρπνέρωσα εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς συνδρομητὰς εἰς βοήθειαν τῆς ζωγράφου.

Εἰς Μασσαλίαν κατευωδωθήσαν (καὶ τοὺς προσμένω καθ' ὅρην) δύο νέοι σπουδασταὶ πεμπόμενοι ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους, οἱ ὅποιοι μὲ λέγουν, ὅτι μετὰ τὴν τελειοποίησιν καὶ ἐπιστροφὴν αὐτῶν, μέλλουν νὰ πέμψωσιν ἄλλους δύο, καὶ μετὰ τούτους ἄλλους, καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς δύο πᾶσαν φορὰν. Τοὺς γράφω κ' ἐγὼ, ὅτι τῶρα καὶ τῶρα μόνον ἡμποροῦν νὰ καυ-

χηθῶσιν ὅτι ἔχουν γυμνάσιον, ἐπειδὴ τὸ κτίζουσι εἰς τὴν πέτραν. Ἔως τῶρα ἐκρέμετο ἀπὸ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον, ἀπὸ τὴν μονὴν ἢ τὴν ἀναχώρησιν ἐνὸς ἢ δύο διδασκάλων, ἡγουν ἐστηρίζετο εἰς τὴν ἄμμον. Ἐπρεπε νὰ τὸ κάμωσι πολὺ ἀρχήτερα· ἀλλ' ὁμοῦς ἂς γίνωνται τὰ καλὰ, καὶ ἂς μὴ παραπονούμεθα διὰ τὴν ἀργαπαρίαν των. Καὶ πάλιν εὐτυχεῖτε!

Ὁ συμπατριώτης καὶ φίλος

ΚΟΡΑΗΣ.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας στέλλω βιβλία δῶρα εἰς τὴν δημόσιον σας βιβλιοθήκην, ἐν ἑξ αὐτῶν εἶναι ἡ νέα ἐκδοσις τῶν συγγραμμάτων τοῦ d' Aguesseau, ἐκείνου δηλαδὴ εἰς τὸν ὁποῖον ἔψαλε τὴν ὁδὴν κατὰ τὸ 1702 ἔτος, Ἀντώνιος ὁ Κοραῆς. Πέμπεται ἡ ἐκδοσις εἰς τόμους 16 ὡς σημεῖον εὐγνωμοσύνης ἀπὸ τὸν ἐκδότην, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸν πρῶτον τόμον εἰς χρυσοῦν χαρτίου φύλλον ταύτην τὴν ἐπιγραφὴν

A la bibliotheque publique
des habitants de Chios
en reconnaissance
de l'Ode chantée
il y a plus d'un siècle
en l'honneur de notre illustre
d'Aguesseau
par un de leurs compatriotes
l'éditeur des oeuvres de d'Aguesseau.

45.

Ἀγαπητὴ κύριε Κορτόσταυλε,

Φοβούμενος τὸν κατὰ πάσιν ὄρην καὶ στιγμὴν φοβερίζοντά με θάνατον, ἔκρινα δίκαιον νὰ βάλω εἰς ἀσφάλειαν τὴν ὁποίαν σὲ ὑπεσχέθην χρυσὴν ταβυκοθήκην. Ὅθεν ἀφίνων αὐτὴν εἰς τὸ δερμάτινον σακκίον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ μ' ἐστάλην, τὴν ἔδωκα εἰς ἄλλο σακκίον καννάβινον, τὴν ἐρρίψα, τὴν ἐσφράγισα μὲ τὴν αὐτὴν σφραγίδα τῆς παρούσης ἐπιστολῆς (εἰκόνα τοῦ Ἀσκληπιοῦ), καὶ ἐπέγραψα τὸ ὄνομά σου. Οὕτως ἐτοιμασμένην τὴν ἔθηκα εἰς ἓν ἀπὸ τὰ συρτάρια τοῦ τραπεζίου μου καὶ τὴν ἐκλείδωσα. Ὅταν ἀκούσης τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου μου, γράψε πρὸς τὸν φίλον μου καὶ ἐκδιβαστὴν τῆς διαθήκης μου (exécuteur testamentaire) M^r François Thurot, Professeur de philosophie, au Collège Royal de France, ὅστις θέλει τὴν σύρειν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς καὶ σὲ τὴν παραδώσειν, ἢ πέμψειν ὅπου εὐρίσκεσαι. Ἴσως εἰπῆς, « Καὶ διατί δὲν μὲ τὴν πέμπεις τῶρα; » Ἀλλὰ, φίλε, ἡ ταβυκοθήκη φέρει τ' ὄνομά μου καὶ τ' ὄνομα τοῦ χαριστοῦ. Οἱ δύο του υἱοὶ σπουδάζουν ἐδῶ, αὐτοὺς, ἂν καὶ ἀπίθανον, ὅχι ὁμοῦς ἀδύνατον, ἐνδέχεται νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπιθυμίαν νὰ

ἰδῆ τὴν πόλιν μὲν. Ὅλα ταῦτα μὲν θάλλουν εἰς κίνδυνον νὰ φανῶ καταφρονητὴς τοῦ δώρου του.

Σ' εὐχομαι νὰ ἐπάρῃς ἀπ' αὐτὴν ταθάκον ἐκτονταστής.

3 Ἰαννουαρίου, 1824

Ὁ φίλος ΚΟΡΑΗΣ.

Μὴ κοινωνήσῃς ὅσα σὲ γράφω εἰς κανένα.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

« Φροντίδες πως δεύτεραι σοφώτεραι », εἶπεν ὁ σικηνικὸς φιλόσοφος (1), καὶ τῆς σοφωτάτης ταύτης γνώμης τὸ ἀναμφήριστον καὶ πραγματικὸν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἑκάστος ἔργων ἀρμοζόμενον βλέπει. ὅσαι ἡμέραι τε καὶ ὥραι.

Τῷ παρελθόντι ἔπει ἐξεθέμην ἐν τῇ *Πανδώρα* (2) διορθώσιν παλαιοῦ τινος ἐπιτομίου ἐπιγράμματος τῶν βυζαντινῶν χρόνων, σωζομένου ἐν τῷ νῦν τῆς κατὰ τὸ χωρίον *Κουρσουριλοῦ* (τῶν Ἐλεγμῶν) τῆς Βιβθυνίας κειμένης ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀβερκίου ἐνθα, ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ φερομένου ἐπιθέτου: *Κομνηνοφύτης*, ἀναγνωστέον ἔκριναι: *Κομνηνοφύτης*, κατὰ τὸ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Μανασσῇ: « *Πορφυρόφυτος κλάδος*. » Τὴν τοιαύτην γοῦν ἀνάγνωσιν ἐπαισμένην κατιδὼν νῦν προάγομαι ἐπιδιορθῶσαι. Ἀναγνωστέον τοίνυν: *Κομνηνοφύτης*, ὡς εὖρον γεγραμμένην τὴν λέξιν καὶ ἐν ἄλλοις ἱάμβοις, ἀναφερομένοις εἰς τὴν γενεαλογίαν τῆς Θεοδώρας Ῥαούλαινας Πρωτοδιστιαρίας, ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου, τῆς δειμαμένης ἑνα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ναῶν τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου· οἷον (στίχ. 5):

Ἡ κλήσις οὖν μοι τυγχάνει Θεοδώρα,

Καντακουζηνή καὶ Παλαιολογίσσα [γρ. γίνα],

Κομνηνὴ, Ραούλαινα· πρὸς δὲ τοῖς, ἔσυν

Καντακουζηνῷ θυγάτηρ Ἰωάννου,

Κομνηνοφύτης Ἀγγέλων ὑμνουμένου [γρ. κων], καὶ.

Ὡσαύτως καὶ ἐν ἄλλοις πάλιν (στίχ. 13):

Κομνηνοφύτης Ἀγγέλων ὑμνουμένων.

Τοὺς δὲ στίχους αὐτοὺς, σὺν τῷ ἠρωελεγεῖῳ ἐπιγράμματι τῷ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἐκ τοῦ Θουακίου λεγομένου χειρογράφου τεύχους

(1) Εὐρ. ἱππὶλ. στίλ. 436.

(2) Τεμ. 127, σελ. 284.

λαβὼν ὁ πολυκλεῆς Δουκάγγιος ἐξέδωκεν ἐν ταῖς εἰς τὸ τοῦ Ζωναρᾶ Χρονικὴν Ἱστορικατὴ Σημειώσεσιν αὐτοῦ (1).

Ἀναγνωστέον ἄρα τοῦ ἐπιγράμματος ἐκείνου τὸν στίχον οὕτω:

Κομνηνοφύτης, φρετῶν πασῶν τύπος.

Ἐκ Πάτμου.

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝ.

ΠΟΙΝΑΙ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑ. Τὰ δικαστήρια ἐν Περσίᾳ εἶναι ὡς ἔγγιστα ἐν ἡ καταστάσει ἦσαν καὶ πρὸ δύο ἢ τριῶν αἰώνων. Ὁ ἀνώτατος ἄρχων εἶναι καὶ ἀνώτατος δικαστής, ἔχει ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου ἐπ' ἀπάντων τῶν ὑπηκόων του· πλὴν δὲ τινων παραχωρήσεων, αἱ ὁφείλει εἰς τὴν τοῦ κλήρου ἐπέμβασιν, οὐδὲν τὸν ἐμποδίζει εἰς τὴν ἐξάσκησιν τούτου τοῦ πατριαρχικοῦ, ὡς τινες λέγουσιν, ἀξιωματός. Ἐπειδὴ δὲ δὲν δύναται νὰ δικάζῃ πάντα· μόνος, παραχωρεῖ ἐν μέρει τὴν πληρεξουσιότητα αὐτοῦ εἰς τὸν σελχ-ούλ-ισλάμ (ἄρχηγὸν τῶν πιστῶν), εἰς τὸν καδὴν, τὸν μουφτήν, τὸν μολλὰν κλπ. Οἱ δικασταὶ οὗτοί εἰσιν ἴσοι, μεθερμηνεύουσιν ἐλευθέρως τὰς ἀληθείας ἢ τὸ Κοράνιον. Οἱ δολοφόνοι δίδονται πολλάκις εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ θύματος, οἵτινες τοὺς βασανίζουν κατὰ βούλησιν· αἱ ποιναί, εἰς αἷς καταδικάζουσι τὰ δικαστήρια, εἰσὶ ποικίλαι· στρέβλωσις, ἀκρωτηρίασις, ἐξόρυξις τῶν ὀφθαλμῶν, καρατομία, μαχαίρωσις, ἀγχόνη, ἀνασκολοπισμός, διαμελισμός· αἱ ἐλαφρότεραι ποιναί εἰσὶν, ἡ μαστίγωσις, ὁ ῥαβδισμός καὶ ὁ κύφων (carcan, χαρχάλι), τὸ ὅποιον εἶναι καὶ σήμερον, ὅποιον ἦτο εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Charetin (Γάλλου συγγραφέως), ἦτοι τριγώνον σχηματιζόμενον ἐκ τριῶν τεμαχίων ξύλου κερρωμένων τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Ὁ λαϊκὸς περιορίζετ' ἐν μεταξὺ αὐτῶν, μὴ δυνάμενος νὰ στραφῇ τὸ ὀπισθεν τεμάχιον καὶ τὸ ἀριστερόν· εἰσὶ 40 δακτύλων μήκος, τὸ δεξιὸν ἔχει τὸ διπλάσιον σχεδὸν μήκος, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ἐγκλείουσι τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς ἐντὸς τεμαχίου ξύλου ἡμικυκλειδοῦς, ὅπου κρέμαται ὡς ἐν ἀρπάγῃ· καὶ ἐπειδὴ ταχέως ὁ βραχίονας μέχρι πόνων ἀποκάμνει, ἐπιτρέπουσι τῷ καταδίκῳ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ῥάβδου ἢ κρατεῖ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Ἡ μηχανὴ αὕτη εἶναι χονδροειδὴς καὶ ἄτεχνος.

(1) Σελ 33 τῆς ἐν Παρίσι. ἐκδόσεως.

ΓΡΗΦΟΣ.

